วารสารปรัชญาปริทรรศน์
JOURNAL OF PHILOSOPHICAL VISION
ISSN: 1513-6620 (Print) × ISSN: 2773-9643 (Online)
https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/index

Research Article DOI: 10.14456/jpv.2024.38

ราชประศาสนศาสตร์ของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารีกรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

Royal Administration of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Chulabhorn Walailak Akararajkumari Krom Phar Si Sawang Khawattana Worakhattiya Rajanari

พิมพ์นารา ประดับวิทย์[1*] & อภิรัตน์ กังสดารพร[2]

Pimnara Pradubwit[1*], & Apirat Kangsadanporn[2]

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author*

1. พิมพ์นารา ประดับวิทย์*
Pimnara Pradubwit
มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University, Thailand.
Email: pimnara.pradubwit@gmail.com

2. อภิรัตน์ กังสดารพร
Apirat Kangsadanporn
มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University, Thailand.
Email: Kangsadanporn.ar@gmail.com

คำสำคัญ:
ราชประศาสนศาสตร์; หลักการทรงงาน;
นักราชประศาสนศาสตร์; ภาวะผู้นำ

Keywords:
Royal Administration; Work Principle;
Royalist; Leadership

Article history:
Received: 01/05/2023
Revised: 12/07/2024
Accepted: 19/08/2024
Available online: 07/12/2024

ABSTRACT

This research were to study 1) Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn's Royal Medical Sciences Prince Chulabhorn Walailak Krom Phra Si Sawangkhawattana Worakhattiya Rajanari, 2) Principles of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn's work Prince Chulabhorn Walailak Krom Phra Si Sawangkhawattana Worakhattiya Rajanari as a theologian and 3) Leadership of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn Prince Chulabhorn Walailak Crown Princess Krom Phra Si Sawangkhawattana Worakhattiya Rajanari as a theologian. Data collected information from documents and related research and in-depth interviews with key informants He is a person who plays a role and works on the Chulabhorn Royal College. or related departments, 5 people and analyzed the data according to the issues found.

The results showed that Royal duties of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn Prince Chulabhorn Walailak Krom Phra Si Sawangkhawattana Worakhattiya Rajanari Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn observed the work of the mobile medical unit. Princess Srinagarindra Medical Volunteer Foundation Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn performs the duties of inspecting the people in the areas His Highness visits. and has a mission abroad to seek academic cooperation with leading institutions of various countries both in research medical and public health education for the benefit of improving the quality of medical and public health personnel. Principles of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn's work Prince Chulabhorn Walailak Crown Princess Krom Phra Si

How to cite:
Pradubwit, P. & Kangsadanporn, A. (2024). Royal Administration of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Chulabhorn Walailak Akararajkumari Krom Phar Si Sawang Khawattana Worakhattiya Rajanari. *Journal of Philosophical Vision, 29* (2), 200-213.

Sawangkhawattana Worakhattiya Rajanari who treated government officials, businessmen, citizens and clergy and help as needed He exercised mercy on those who worked with Him. performed his duties to cover all aspects and he pays attention to all things. From the principles of His Majesty's work and royal duties Suffice it to say He is a constructive leader and a contributing leader; his highness has transformative leadership and an ethical leader.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พระราชกรณียกิจด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี 2) หลักการทรงงานของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ในฐานะนักราชประศาสนศาสตร์ และ 3) ภาวะผู้นำของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ในฐานะนักราชประศาสนศาสตร์ เก็บข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นผู้ที่มีบทบาทและทำงานเกี่ยวกับราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ หรือส่วนงานที่เกี่ยวข้อง 5 คน และวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ค้นพบ

ผลการวิจัยพบว่า พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ทรงเสด็จทอดพระเนตรการทำงานของหน่วยแพทย์เคลื่อนที่มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงปฏิบัติงานตรวจรักษาราษฎรในพื้นที่ที่ทรงเสด็จเยี่ยม และทรงมีพระกรณียกิจในต่างประเทศ เพื่อแสวงหาความร่วมมือทางด้านวิชาการกับสถาบันชั้นนำของนานาประเทศ ทั้งด้านการวิจัย การศึกษาด้านการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข หลักการทรงงานของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ที่ทรงปฏิบัติต่อข้าราชการ นักธุรกิจ ประชาชน และนักบวช พระองค์จะทรงแยกเป็นส่วน และทรงช่วยเหลือตามความต้องการ ทรงใช้ความเมตตาต่อบุคคลที่ทำงานกับพระองค์ ทรงปฏิบัติพระกรณียกิจให้ครอบคลุมทุกด้าน และทรงใส่พระทัยทุกเรื่อง จากหลักการทรงงานและพระราชกรยณียกิจของพระองค์ทรง พอกล่าวได้ว่า พระองค์ทรงเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ทรงเป็นผู้นำที่เป็นผู้ช่วยเหลือ ทรงมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และทรงเป็นผู้นำเชิงจริยธรรม

1. บทนำ

การศึกษาบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย ไม่ได้หมายถึงการศึกษาเกี่ยวกับองค์พระมหากษัตริย์ในฐานะประมุขของประเทศเพียงอย่างเดียว เพราะสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยเป็นที่เข้าใจและรับรู้กันโดยทั่วไปว่า พระมหากษัตริย์ในฐานะที่เป็นประมุขของประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแล้ว สถาบันพระมหากษัตริย์ยังมีความหมายครอบคลุมถึงพระบรมวงศานุวงศ์และรัชทายาท ที่ประชาชนให้ความเคารพรักและศรัทธาควบคู่ไปกับองค์พระมหากษัตริย์

ด้วยเหตุนี้การศึกษางานด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ ของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี กรมพระศรีสว่างควัฒนวรขัตติยะราชนารีครั้งนี้ จึงตั้งอยู่บนกรอบคิดเรื่องบทบาทของสถาบันพระมหากษตริย์ อันมีความหมายครอบคลุมถึงพระบรมวงศานุวงศ์ พระกรณียกิจของพระบรมวงศานุวงศ์ถือเป็นส่วนหนึ่ง ของราชประศาสนศาสตร์ของสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้วยเหตุที่ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรขัตติยราชนารี ในฐานะองค์รัชทายาทของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์องค์ที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรี ถือว่าเป็นเงื่อนไขของการศึกษาที่สำคัญอย่างยิ่งอีกประการหนึ่ง เนื่องด้วยพระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ได้รับการยอมรับในพระปรีชาสามารถ และมีความผูกพันกับพสกนิกรมากที่สุด

ราชประศาสนศาสตร์ที่ได้รับการพัฒนาและสังเคราะห์องค์ความรู้ โดย เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2561) ให้คำอธิบายว่า สิ่งที่พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ทรงปฏิบัติ มากกว่าพระราชกรณียกิจหรือพระราชกุศล พระองค์ทรงบริหารประเทศโดยพระปรีชาสามารถ โดยพระวิริยะอุตสาหะในรูปแบบราชประชาสมาสัย แม้ฐานะขององค์ความรู้จะแตกต่างกันแต่กลุ่มเป้าหมายของการใช้เป็นกลุ่มเดียวกัน คือ ประชาชน องค์กรและประเทศ ราชประศาสนศาสตร์จึงมีองค์ประกอบ (Elements) ที่มีความเชื่อมโยงกับรัฐประศาสนศาสตร์ ทั้งในมิติของผู้นำ (Leadership) องค์กร (Organization) ระบบ (System) และองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ดังนั้น ราชประศาสนศาสตร์ จึงเกี่ยวข้องกับพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ที่ทรงมีเป้าหมายหลัก คือ ให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนประชาชน ปกครองดูแลประชาชนโดยใช้หลักธรรม ทศพิธราชธรรม ประกอบกับความเป็นผู้นำที่มีปรีชาญาณ มีโลกทัศน์ครอบคลุมทุกเรื่องต่อเนื่องยาวนาน ส่งผลให้เกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากทุกภาค

การศึกษาเรื่อง ราชประศาสนศาสตร์ ของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรขัตติยราชนารี ในงานวิจัยนี้ จึงเป็นมุมมองของประชาชนหรือราษฎรที่เห็นถึงความเสียสละของพระราชวงศ์และคุณูปการ ที่มีต่อสังคมไทยผ่านผลงานส่วนพระองค์ในฐานะ รัชทายาท ทำให้พระองค์ดำรงฐานะอยู่บนความคาดหวังของพสกนิกรในฐานะองค์รัชทายาทโดยตรง แต่ด้วยพระปรีชาสามารถพระกรณียกิจและบทบาทอันโดดเด่นรวมถึงพระจริยวัตรอันงดงาม ทำให้พระองค์เป็นอีกหนึ่งของความภาคภูมิใจของพสกนิกร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพระราชกรณียกิจด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

2.2 เพื่อศึกษาหลักการทรงงานของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ในฐานะนักราชประศาสนศาสตร์

2.3 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ในฐานะนักราชประศาสนศาสตร์

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

กระบวนการทำวิจัย เริ่มต้นการศึกษาด้วยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และระเบียบวิธีวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยจะใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และจะใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (สุภางค์ จันทวานิช, 2553) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะมีกระบวนการวิจัย ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อใช้ในการการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งหมด 5 ท่าน ประกอบด้วย 1) ศาสตราจารย์ นายแพทย์นิธิ มหานนท์ (กรรมการสภาราชวิทยาลัย และเลขาธิการวิทยาลัยจุฬาภรณ์) 2) พลอากาศตรี นายแพทย์สันติ ศรีเสริมโภค (ผู้ช่วยเลขาธิการราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ ด้านสนับสนุนและพัฒนาโครงการใหม่) 3) นางมาริษา สมบัติบูรณ์ (ผู้ช่วยเลขาธิการราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ ด้านกิจการพิเศษและโครงการตามพระดำริ) 4) ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงจิรพร เหล่าธรรมทัศน์ (คณบดีคณะเทคโนโลยีวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์) และ 5) นางสาวศิรินทิพย์ ขัติยะกาญจน์ (ประธานกรรมการมูลนิธิเครือข่ายมะเร็ง)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ รวมไปถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้คำถามปลายเปิด โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลเพื่อยืนยันเรื่อง ความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ผู้วิจัยจะใช้การตรวจสอบข้อมูลโดยวิธีสามเส้า ตามแนวคิดของ สุภางค์ จันทวานิช (2553) ประกอบไปด้วยการตรวจสอบด้านข้อมูล (Data Triangulation) และด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) และแปลงข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ในการตอบคำถามในการวิจัย โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ตามแนวคิดของ Miles and Huberman (1994) มีวิธีการ 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) จำแนกข้อมูลตามประเด็นที่ค้นพบ 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นต่าง ๆ 3) แปลผลสรุป

4. ผลการวิจัย

ศาสตราจารย์ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ทรงเป็นเจ้าฟ้านักวิทยาศาสตร์ที่มีพระปรีชาสามารถ ด้วยทรงเล็งเห็นความขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ พระองค์ทรงมีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการมุ่งมั่นพัฒนางานด้านการแพทย์ พัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ และการคิดค้นองค์ความรู้ใหม่ผ่านกระบวนการวิจัยที่เป็นมาตรฐานสากล มีผลงานที่สามารถนำไปใช้ได้จริงเกิดประโยชน์กับสังคมไทย ทั้งในเมืองและชนบทที่ห่างไกล เพื่อนำวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้พัฒนาประเทศ (ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์, 2564)

การทรงงานของพระองค์ได้รับแรงบันดาลพระทัย เพื่อประเทศชาติและประชาชน ที่ทรงยึดมั่นพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร พระมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงสอนพระองค์ ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ ทำให้ทรงมีพระปณิธานมุ่งมั่นในการศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านสาธารณสุข และยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาประเทศ บำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนให้สามารถอยู่บนผืนแผ่นดินไทยอย่างมีความสุข อาทิ ทรงก่อตั้งมูลนิธิจุฬาภรณ์ สถาบันจุฬาภรณ์ โรงพยาบาลจุฬาภรณ์ สถาบันบัณฑิตศึกษาจุฬาภรณ์ และราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ เพื่อศึกษาวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม การแพทย์ และการสาธารณสุข โดยนำองค์ความรู้ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการรักษาผู้ป่วยมะเร็ง และผู้ป่วยทั่วไป รวมถึงพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนด้วย

ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ทรงให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างเท่าเทียม ทรงพระราชทานความช่วยเหลือผู้ป่วยที่ยากไร้ ไม่มีเงินรักษาตามท้องถิ่นทุรกันดารต่าง ๆ ทุกครั้งที่เสด็จตรวจเยี่ยมหน่วยแพทย์ พอ.สว. ด้วยการพระราชทานเงินช่วยเหลือเป็นค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน บางรายทรงรับไว้เป็นผู้ป่วยในพระอนุเคราะห์ให้ได้รับการรักษาที่ดี ทรงเป็นผู้ก่อตั้งราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ เพื่อเป็นสถาบันการศึกษาวิจัยและสถาบันการแพทย์ในกำกับของรัฐ โดยให้ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์เป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานภายใต้มูลนิธิจุฬาภรณ์ ประกอบด้วย สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ สถาบันบัณฑิตศึกษาจุฬาภรณ์ ก่อตั้งเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐบาล ซึ่งราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ นับเป็นสถาบันการศึกษาวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการแพทย์ชั้นนำของภูมิภาคในการผลิตและพัฒนาบุคลากรชั้นสูง ทำการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ทำการเผยแพร่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม การแพทย์ การสาธารณสุข ให้บริการทางการแพทย์เป็นศูนย์กลางความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการทำงานประสานความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือ นำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน พระองค์ทรงเป็นเจ้าฟ้านักวิทยาศาสตร์ผู้มีผลงานดีเด่นของโลกในสาขาสารเคมีก่อมะเร็งและพิษวิทยาสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันทรงเป็นองค์ประธานของสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ทรงดำรงตำแหน่งนายกสภา

บัณฑิตศึกษาจุฬาภรณ์ หัวหน้าห้องปฏิบัติการเคมีผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ และห้องปฏิบัติการสารเคมีก่อมะเร็ง และทรงเป็นศาสตราจารย์ประจำภาควิชาชีวเคมี ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

การทรงงานของพระองค์ท่านได้นำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสภาพแวดล้อม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ยากไร้ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ตลอดจนฝึกอบรมสร้างอาชีพให้ประชาชน หมู่บ้านทับทิมสยาม 05 เป็นแหล่งผลิตสมุนไพรอินทรีย์ เช่น ฟ้าทะลายโจร ขมิ้น ไพล ให้กับโรงพยาบาลต่าง ๆ ได้แก่ โรงพยาบาลวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว และโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ฯลฯ นับเป็นการสร้างรายได้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องจนสามารถดำรงชีวิตและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน (กรุงเทพธุรกิจ, กุมภาพันธ์ 2564)

จากสถานการณ์ที่ประชาชนได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโควิด19 ที่แพร่กระจายไปทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย พระองค์ทรงมีความห่วงใย และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานความช่วยเหลือต่าง ๆ ด้วยทรงตระหนักถึงสุขอนามัยของประชาชนเป็นสำคัญ อีกทั้งมีพระดำริให้ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์สนับสนุนงานเพื่อช่วยเหลือบุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วยในชุมชน รวมถึงโรงพยาบาลต่าง ๆ ในท้องถิ่นห่างไกล เพื่อให้ความช่วยเหลือกระจายสู่โรงพยาบาลต่าง ๆ ที่ขาดแคลนทั่วประเทศ และได้พระราชทานเครื่องช่วยหายใจ จำนวน 10 เครื่อง ให้กับโรงพยาบาลในต่างจังหวัด ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่กระจายของโรคโควิด-19 ในประเทศไทย ด้วยโรคนี้เป็นโรคที่อุบัติขึ้นใหม่ ยังขาดวัคซีนและยารักษาโรค พระองค์จึงมีพระดำริให้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคนี้ในประเทศไทย เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวางแผนป้องกันและวางแผนการดูแลประชาชนในอนาคต จึงจัดตั้งโครงการบำเพ็ญพระกุศล “โครงการตรวจภูมิคุ้มกันต่อโรค COVID-19 ในชุมชนชาวไทย” โครงการนี้เป็นโครงการตรวจคัดกรองหาภูมิคุ้มกันโรคโควิด-19 ให้ประชาชนชาวไทยที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่ไม่เคยมีประวัติติดเชื้อโควิด-19 ทั่วประเทศ จำนวน 15,000 ราย ให้ได้รับโอกาสในการเข้าถึงการบริการตรวจหาภูมิคุ้มกันต่อโควิด-19 เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่และต่อยอดนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติต่อไป ในส่วนของประชาชนที่ประสบปัญหาในเรื่องการดำรงชีพ ไม่มีงานทำ ผู้จ้างงานเลิกจ้าง ขาดรายได้ในการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว พระองค์ทรงโปรดให้ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ เชิญถุงยังชีพพระราชทาน มอบให้กับประชาชนในชุมชน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเบื้องต้น ตลอดจนเป็นขวัญและกำลังใจแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบและก้าวผ่านวิกฤตินี้ไปด้วยกัน

นอกจากนี้ยังทรงมีโครงการตามแนวพระดำริ ที่ทรงนำองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ผนวกเข้ากับศิลปะ โดยสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพจำหน่ายให้แก่ผู้สนใจ เพื่อนำรายได้ช่วยเหลือผู้ป่วยที่ขาดแคลนและสัตว์ป่าอนาถา โดยรังสรรค์ผลิตภัณฑ์ CM 1957 “Maithong Collection” ได้แก่ โลชั่นบำรุงผิว ครีมทามือ น้ำหอมกลิ่นธรรมชาติ และกระเป๋าหนังลาย “คุณไหมทอง” สุนัขทรงเลี้ยง พร้อมเพิ่มช่องทางจำหน่ายผ่านเครื่องสำอางแบรนด์ดังของไทยอย่างมิสทีน เพื่อหารายได้ช่วยเหลือผู้ป่วยที่ขาดแคลนและด้อยโอกาสทั่วประเทศ จัดหาอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัยเพื่อพัฒนางานด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตามหลักแนวคิด “ไทยช่วยไทย นำพาคนไทยพ้นวิกฤติ” นอกจากนี้ ยังมีมูลนิธิภัทรมหาราชานุสรณ์ ในพระอุปถัมภ์ฯ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดหาทุนทรัพย์เพื่อมุ่งสนับสนุนภารกิจด้านการให้บริการรักษาพยาบาลต่าง ๆ ของโรงพยาบาลจุฬาภรณ์ รวมทั้ง

ช่วยเหลือผู้ป่วยที่ขาดแคลนและด้อยโอกาสทั่วประเทศ ตลอดจนสนับสนุนการศึกษา การค้นคว้าวิจัยในด้านวิทยาศาสตร์ การแพทย์ เทคโนโลยี และภารกิจด้านต่าง ๆ ของราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์

พระกรณียกิจของพระองค์ท่านที่ทรงงานมาโดยตลอดคือ 1) ทรงเสด็จปฏิบัติพระกรณียกิจทอดพระเนตรการทำงานของหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.) และทรงโปรดเกล้าฯ ให้หน่วยแพทย์พระราชทานราชวิทยาลัยจุฬากรณ์ ปฏิบัติงานร่วมกับมูลนิธิ พอ.สว. ตรวจรักษาราษฎรในพื้นที่ที่ทรงเสด็จเยี่ยม พร้อมทั้งรับผู้ป่วยไว้ในพระอนุเคราะห์ 2) โครงการบำเพ็ญพระกุศลฯ โครงการตรวจภูมิคุ้มกันต่อโรคโควิด-19 ในชุมชนชาวไทย พร้อมคณะจิตอาสาราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในจังหวัดต่าง ๆ 3) ทรงก่อตั้งกองทุนจุฬาภรณ์ ต่อมาได้จดทะเบียนเป็นมูลนิธิจุฬาภรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน 4) ทรงก่อตั้งสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ และทรงเป็นองค์ประธานของสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ ส่งเสริมความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการศึกษาและพัฒนาบุคลากรสาขาวิทยาศาสตร์ แลกเปลี่ยนความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กับองค์กรระหว่างประเทศ 5) สร้างองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง และให้การศึกษาและฝึกอบรมอย่างครบวงจร ประกอบกับแนวพระดำริ ให้ขยายภารกิจด้านการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งสาขาที่มีความต้องการสูงให้กว้างขวางยิ่งขึ้น จึงมีการเสนอโครงการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตศึกษาจุฬาภรณ์ 6) ทรงเป็นหัวหน้าห้องปฏิบัติการเคมีผลิตภัณฑ์ธรรมชาติและห้องปฏิบัติการสารก่อมะเร็ง และทรงก่อตั้งศูนย์วิจัยศึกษาและบำบัดโรคมะเร็ง และ 7) ทรงจัดตั้งศูนย์ไซโคลตรอนและเพทสแกนแห่งชาติ (Cyclotron and PET Scan) ให้บริการตรวจโดยสารเภสัชรังสี เอกซเรย์คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีระดับสูงที่สามารถติดตาม ตรวจวัด ประเมิน และวิเคราะห์ การทำหน้าที่ของอวัยวะนั้น ๆ ในระดับเซลล์เมตาบอลิสม์ ที่สามารถให้รายละเอียดการวินิจฉัยโรคและระยะของโรคได้ดีกว่าการตรวจอย่างอื่น ซึ่งมีประโยชน์เป็นอย่างมากในการรักษาผู้ป่วยมะเร็ง โรคทางสมอง และหัวใจ

จากการศึกษาหลักการทรงงานของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรขัตติยราชนารี ผู้วิจัยพบว่า พระองค์ทรงมีแนวทางการทรงงานดังนี้ 1) ทรงปฏิบัติต่อข้าราชการ นักธุรกิจ ประชาชน และนักบวชของศาสนาต่างๆ หากมีปัญหาใด พระองค์ก็จะแยกเป็นส่วนๆไปและจะช่วยตามความต้องการ 2) ทรงใช้ความเมตตาต่อคนที่ทำงานกับพระองค์ฯ โดยจะสังเกตว่า เวลาที่พระองค์ฯ เสด็จไปในสถานที่ต่าง ๆ มีหลาย ๆ เหตุการณ์ ตัวอย่าง ตอนที่มีการเปลี่ยนแปลงเริ่มต้นจากเดิมเป็นโรงพยาบาลหรือศูนย์วิจัยจะอยู่ภายใต้มูลนิธิจุฬาภรณ์ในพระองค์ ถือเป็นเอกชน ภายหลังเปลี่ยนมาเป็นสถาบันภายใต้กำกับสังกัดสำนักนายก เริ่มมีการรับงบประมาณเข้ามาสนับสนุนส่วนหนึ่ง ดังนั้นการดูแลพนักงานให้ดีโดยใช้ระเบียบราชการมากขึ้น แม้ว่าแต่เดิมที่อยู่กับพระองค์ท่าน สวัสดิการดีมาก ๆ เช่น สิทธิในการรักษาพยาบาลยังรวมไปถึงบุคคลในครอบครัว ที่ไปรักษาในสถานพยาบาลของเอกชนก็นำมาเบิกได้ สมัยที่อยู่กับพระองค์ท่าน เวลาเกษียณแล้วหรือลาออกก็จะมีเงินก่อนหนึ่ง และพระองค์ท่านสมทบให้อีกแปดเปอร์เซ็นต์ตามปีการทำงาน พระองค์รับสั่งว่า “ช่วยดูแลคนของพระองค์ อย่าให้เสียประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลง” ฉะนั้นพระองค์จะทรงพิจารณาถึงสิ่งเหล่านี้เสมอ สะท้อนถึงแนวคิดที่ทรงมีพระเมตตาและความใส่ใจ พยายามให้เกิดความสมานฉันท์

ระหว่างต่างองค์กรให้ส่งเสริมกัน 3) ทรงปฏิบัติพระกรณียกิจครอบคลุมทุกด้าน โดยย้อนไปดูตั้งแต่รากเหง้าว่ามีปัญหาอะไรบ้าง ต้องการอะไรก่อนหลัง และทรงให้ความใส่พระทัยทุกเรื่อง พระองค์ทรงห่วงใยประชาชนที่ได้รับความทุกข์ยากเพราะปัญหาสุขอนามัยและโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ และจากการเสด็จไปติดตามการดำเนินงานหน่วยแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.) และ 4) พระกรณียกิจในต่างประเทศ ทรงแสวงหาความร่วมมือทางด้านวิชาการ การวิจัย และการศึกษาด้านการแพทย์และสาธารณสุขกับสถาบันชั้นนำของนานาประเทศอย่างต่อเนื่อง อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข โดยเสด็จเยือนประเทศที่มีความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข

ด้วยพระอัจฉริยภาพของพระองค์จนเป็นที่ประจักษ์ไปทั่วโลก ทำให้พระองค์ได้รับรางวัลในระดับนานาชาติ ดังนี้ 1) พ.ศ.2529 เหรียญทองคำอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ โดยองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNESCO ได้ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญเพื่อเชิดชูเกียรตินักวิทยาศาสตร์ที่เป็นบุคคลตัวอย่างทางวิชาการ และการส่งเสริมงานด้านวิทยาศาสตร์ ทรงเป็นบุคคลที่ 3 ในโลก และเป็นนักวิทยาศาสตร์พระองค์แรกของโลกที่ได้รับรางวัลนี้ 2) พ.ศ.2533 รางวัล Tree of Learning โดย The World Conservation Union ได้รับทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อเป็นการยกย่องที่ทำคุณประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมโลก โดยการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีและสิ่งแวดล้อมให้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาแบบยั่งยืน 3) พ.ศ.2547 รางวัล EMS Hollaender International Award จากผลของการทรงงานอย่างต่อเนื่อง จึงทรงเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องในแวดวงวิชาการด้านสิ่งแวดล้อมนานาชาติ คณะกรรมการรางวัลฮอลแลนเดอร์ จึงมีมติเอกฉันท์ให้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล ในฐานะที่ทรงเป็นนักวิทยาศาสตร์ผู้มีผลงานดีเด่นของโลกในสาขาสารเคมีก่อมะเร็งและพิษวิทยาสิ่งแวดล้อม และทรงเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับประจำ ปี ค.ศ.2002 4) พ.ศ. 2547 รางวัลสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโลก โดยสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโลก (IUCN The World Conservation Union) สวิตเซอร์แลนด์ 5) พ.ศ.2549 รางวัล IFCS Special Recognition โดย Intergovernmental Forum on Chemical Safety (IFCS) เป็นรางวัลสำหรับนักวิทยาศาสตร์ผู้มีผลงานดีเด่น ด้านการสนับสนุนให้เกิดความปลอดภัยของสารเคมีแก่ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศในภูมิภาค 6) พ.ศ.2549 รางวัล Nagoyal Medal Special Award เป็นรางวัลที่มอบให้บุคคลด้านวิทยาศาสตร์ ผู้มีบทบาทสำคัญและทำคุณประโยชน์อย่างสูงแก่วงการอินทรีย์เคมี ทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลจากมหาวิทยาลัยนาโกยา เมืองโอกินาวา ประเทศญี่ปุ่น 7) พ.ศ.2552 รางวัล Windaus Medal ด้านอินทรีย์เคมี โดย Georg-August-Universität Göttingen และสมาคมเคมีแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในโอกาสการจัดสัมมนา “Adolf-Windaus-Genachtnis-Lecture” ประจำปี ค.ศ.2009 ในฐานะที่ทรงเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่นอกจากมีผลงานวิจัยและงานวิชาการในด้านอินทรีย์เคมีแล้ว ยังทรงพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดความก้าวหน้าของสาขาวิชานี้อย่างมาก และ 8) พ.ศ.2552 รางวัล Ramazzini Award ด้านเวชศาสตร์อาชีวะและสิ่งแวดล้อม โดย Collegium Ramazzini สาธารณรัฐอิตาลี โดยมอบให้แก่นักวิทยาศาสตร์จากนานาชาติที่มีผลงานโดดเด่นทั้งด้านงานวิจัย วิชาการด้านเวชศาสตร์อาชีวะและสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาพระกรณียกิจ การทรงงาน และพระอัจฉริยภาพของ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ผู้วิจัยพบว่าทรงมีภาวะความเป็นผู้นำที่ประชาชนชาวไทยเห็นได้ชัดเจน คือ

1) ทรงมีคุณลักษณะผู้นำ ประกอบด้วย ความเฉลียวฉลาด มีบุคลิกภาพที่แสดงถึงความเป็นผู้นำ และมีความสามารถ ซึ่งทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) ลักษณะบุคลิกภาพ (Personality Trait) ได้แก่ ความนุ่มนวล จิตใจ ทัศนคติ ความคิดสร้างสรรค์ การควบคุมและความสมดุลของอารมณ์ สติปัญญา ความเชื่อมั่นในตนเอง 2) ความสามารถ (Abilities) ความมีจริยธรรม สติปัญญา ความรู้ ความสามารถในการพูด การตัดสินใจ และ 3) ทักษะทางสังคม (Social Skills) ความสามารถในการบริหารงาน ความสามารถในการรวบรวมสมาชิกในการทำกิจกรรม ทักษะทางสังคม เช่น ความมีเกียรติ และการเป็นบุคคลที่กว้างขวางเป็นที่ยอมรับ การใช้วิธีการทางการพูด หรือเทคนิคที่ให้คนยอมรับ คล้อยตาม และมีส่วนร่วม ซึ่งทฤษฎีคุณลักษณะจะเป็นเครื่องชี้วัดอย่างหนึ่ง ทำให้ทราบค่าของผู้นำแต่ละคนว่าดีหรือไม่เพียงใด ผู้นำที่ประสบความสำเร็จ คือ ผู้นำที่หมั่นตรวจสอบตนเองอยู่เสมอว่า ตนมีจุดเด่นจุดด้อยอะไรบ้าง คุณลักษณะความเป็นผู้นำแบบนี้ ได้แก่ การมีความรับผิดชอบ มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ มีความแข็งแรง มีความเพียรพยายาม รู้จักเสี่ยง มีความคิดริเริ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในการจัดการกับความเครียด มีความสามารถที่จะมีอิทธิพลต่อคนอื่น และมีความสามารถที่จะประสานพลังทั้งหลายเพื่อให้การทำงานสำเร็จ

2) ความเป็นผู้นำที่เป็นผู้ช่วยเหลือ หรือภาวะผู้นำแบบช่วยเหลือ เมื่อพิจารณาจากการทรงงานของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี พบว่าพระองค์เป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้ ทรงมีความต้องการที่จะสนับสนุนและช่วยเหลือผู้อื่น โดยจะเห็นได้จากทุกครั้งที่ทรงเสด็จตรวจเยี่ยมหน่วยแพทย์อาสา พอ.สว. และราษฎรในท้องถิ่นทุรกันดาร โดยเมื่อทรงพบเห็นผู้ป่วยยากไร้จะทรงรับไว้เป็นคนไข้ในพระอุปถัมภ์ และพระราชทานเงินส่วนพระองค์ให้กับครอบครัวผู้ป่วยที่ยากไร้ ทรงก่อตั้งกองทุนจุฬาภรณ์ เพื่อทรงเสริมและสนับสนุนการศึกษา การวิจัย การดำเนินงานทางการแพทย์และการสาธารณสุข และต่อมาได้พระราชเงินทุนจุฬาภรณ์ จำนวน 1 ล้านบาท เป็นทุนในการจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิจุฬาภรณ์ เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2529 เพื่อดำเนินงานสนองพระปณิธานที่จะนำความก้าวหน้าและการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้พัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎร (วารสารมูลนิธิจุฬาภรณ์, 2562) ซึ่งการทรงงานของพระองค์ดังกล่าวสอดคล้องกับคำนิยามภาวะผู้นำแบบผู้ช่วยเหลือของกรีนลีฟ ที่ ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้นำแบบผู้ช่วยเหลือต้องเป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือผู้อื่นอยู่ก่อนแล้ว อันเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของผู้ที่มีความต้องการที่จะสนับสนุนและช่วยเหลือผู้อื่น และจิตใต้สำนึกจะเป็นตัวนำพาบุคคลนั้นขึ้นสู่ความเป็นผู้นำ คุณลักษณะของภาวะผู้นำแบบช่วยเหลือ (Greenleaf, 1977; สุรมน ไทยเกษม, 2558) ได้แก่ การฟัง การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเยียวยา การตระหนักรู้ การโน้มน้าวจูงใจผู้อื่น การมองการณ์ไกล การดูแลรักษาหรือการรับใช้ การสนับสนุนให้ผู้อื่นเจริญเติบโต และการสร้างชุมชนหรือสร้างความผูกพันแบบครอบครัว สอดคล้องกับการนำหลักการเกี่ยวกับราชประศาสนศาสตร์มาต่อยอดความเป็นผู้นำของพระองค์ท่านด้วย

3) ความเป็นผู้นำเชิงจริยธรรม ด้วยพระอัจฉริยภาพและความสนพระทัยด้านวิทยาศาสตร์และด้านการแพทย์ ที่ทรงคิดค้นองค์ความรู้ใหม่ผ่านกระบวนการวิจัย แสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ไม่ใช่จะทรงทำพระกรณียกิจให้สำเร็จตามหน้าที่เท่านั้น แต่ทรงกล้าที่จะปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ทรงมีการวางแผนงานอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ทุกคนได้รู้และปฏิบัติตามได้ ทรงกล้าเสี่ยง ยอมเสียสละเพื่อส่วนรวม และประเมินสถานการณ์ตลอดเวลา เพื่อจะได้รู้ถึงปัจจัยสนับสนุนหรือขัดขวางการเสี่ยงในเรื่องนั้นๆ (Conger and Kanungo, 1987) จะเห็นได้จากการที่พระองค์ทรงมีปณิธานที่จะพัฒนางานด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศไทย และทรงตระหนักถึงความยากลำบากของประชาชนชาวไทยที่ไม่สามารถเข้าถึงเภสัชภัณฑ์ประสิทธิภาพสูงสำหรับรักษาโรคมะเร็ง และพัฒนาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2563) โดยประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยยูซีแอล สหราชอาณาจักร เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตแนวใหม่ โดยมุ่งหวังให้บัณฑิตแพทย์ของราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ นอกจากจะเป็นแพทย์ที่มีทักษะทางวิชาชีพที่เป็นเลิศ มีคุณธรรมจริยธรรมแล้วยังต้องเป็นแพทย์ที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัย รู้จักกระบวนการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ เพื่อเตรียมพร้อมเป็นแพทย์แห่งอนาคต

4) ความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากประเทศไทยยังขาดแคลน วิทยาศาสตร์ด้านการแพทย์สมัยใหม่ ทำให้พระองค์ทรงมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการนำวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ ในการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทยให้ดีขึ้น และทรงเป็นผู้ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับนักวิทยาศาสตร์ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกอย่างดียิ่ง พระองค์ทรงมุ่งมั่นและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านการแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ด้วยทรงตระหนักถึงความยากลำบากของประชาชนในการเข้าถึงยาชีววัตถุที่มีประสิทธิภาพสำหรับการรักษาโรค เพราะยามีราคาสูง โดยเฉพาะยาสำหรับรักษาโรคมะเร็ง จึงทรงริเริ่มและทรงวางรากฐานการพัฒนายาชีววัตถุภายในประเทศภายใต้โครงการศูนย์วิจัยและพัฒนายาชีววัตถุ (Biotherapeutic Research Centre: BRC) โดยโปรดให้นักวิจัยของสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ระดมสมองในการคิดค้นและพัฒนายาชีววัตถุที่ได้มาตรฐานทัดเทียมสากล และนำไปใช้กับผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ความรู้นี้จะทำให้ผู้ป่วยมีโอกาสเข้าถึงยาที่มีคุณภาพระดับสากลได้ในราคาไม่แพง และจะช่วยให้ประเทศไทยมีความสามารถในการศึกษาวิจัย พัฒนา และผลิตยาชีววัตถุที่ใช้รักษาโรคมะเร็ง หรือโรคร้ายแรงอื่น ๆ ได้เองต่อไป (วารสารมูลนิธิจุฬาภรณ์, 2562) สอดคล้องกับคุณลักษณะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ที่ระบุอย่างชัดเจนว่า ผู้นำจะตระหนักถึงความต้องการและแรงจูงใจของผู้ตาม ผู้นำและผู้ตามมีปฏิสัมพันธ์กันในลักษณะยกระดับความต้องการซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนสภาพทั้งสองฝ่าย คือ เปลี่ยนผู้ตามไปเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้นำแบบจริยธรรม กล่าวคือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะตระหนักถึงความต้องการของผู้ตาม และกระตุ้นผู้ตามให้เกิดความสำนึก (Conscious) และยกระดับความต้องการของผู้ตามให้สูงขึ้นตามลำดับขึ้นความต้องการของมาสโลว์ และทำให้ผู้ตามเกิดจิตสำนึกของอุดมการณ์ และยุคถือค่านิยม เชิงจริยธรรม เช่น อิสรภาพ ความยุติธรรม ความเสมอภาค สันติภาพ และสิทธิมนุษยชน (Burns, 1978)

5. อภิปรายผลการวิจัย

ราชประศาสนศาสตร์ ตามแนวคิดของ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ผู้วิจัยสรุปความหมายได้ว่า ราชประศาสนศาสตร์ หมายถึง การที่พระมหากษัตริย์เป็นนักเรียน นักวิจัย นักทดลอง และมีภาวะผู้นำที่สนใจกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน การปกครองดูแลประชาชน โดยใช้หลักทศพิธราชธรรม ประกอบกับความเป็นผู้นำที่มีปรีชาญาณ มีโลกทัศน์ครอบคลุมทุกเรื่อง ต่อเนื่องยาวนาน ส่งผลให้เกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เช่น งบประมาณ และกำลังคนจากภาครัฐหรือรัฐประศาสนศาสตร์ รวมถึงเงินบริจาคจากประชาชนและองค์การต่าง ๆ รวมทั้งพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ที่มีส่วนที่นำไปสู่การพัฒนาประเทศ และที่สำคัญ คือ ได้รับความไว้วางใจจากประชาชน ราชประศาสนศาสตร์จึงเป็นสิ่งที่พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ทรงปฏิบัติ เรียกว่า ราชประศาสนศาสตร์ ซึ่งมากกว่าพระราชกรณียกิจ หรือพระราชกุศล ท่านทรงบริหารประเทศโดยพระปรีชาสามารถ พระวิริยะอุตสาหะในรูปแบบราชประชาสมาสัย

ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ในฐานะพระบรมวงศานุวงศ์แห่งราชอาณาจักรไทย ทรงมีเป้าหมายอันแน่วแน่ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระดำริ อาทิ จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระดำริ โดยมีผู้สำเร็จราชการแผ่นดินเป็นผู้ดูแลโครงการ ปฏิบัติงานสนองพระราชกระแสทุกเรื่องตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และในฐานะองค์ประธานกิตติมศักดิ์ มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.) พระองค์ทรงร่วมปฏิบัติงานออกตรวจรักษาโรคแก่ผู้ป่วยที่ยากไร้ และโปรดให้มีหน่วยสัตวแพทย์อาสาจุฬาภรณ์ร่วมออกตรวจรักษาโรค และให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพสัตว์เลี้ยงของราษฎรในทุกพื้นที่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยพระวิริยะอุตสาหะเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ราษฎรและประเทศไทย จนเป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทรงอุทิศพระวรกายเพื่อจุดมุ่งหมายที่สูงส่งยิ่งของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรทั่วสารทิศ โดยการพัฒนางานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนำองค์ความรู้มาใช้ยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน จนเป็นที่ประจักษ์ถึงการทรงงานของพระองค์มาเป็นเวลาหลายทศวรรษ จนได้รับการยกย่องว่าเป็นเจ้าฟ้านักวิทยาศาสตร์ของไทย โดยทรงดำเนินการผ่านราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ที่เป็นสถาบันการศึกษาวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการแพทย์ชั้นนำ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งการทรงงาน ตามบทบาทของพระบรมวงศานุวงศ์ และนักวิทยาศาสตร์ นับว่าเป็นกระบวนการราชประศาสนศาสตร์ที่พระองค์ทรงปฏิบัติเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การปฏิบัติพระกรณียกิจของพระองค์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่พระบรมวงศานุวงศ์ทรงปฏิบัติเพื่อบริหารพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎร์และพัฒนาประเทศด้วยการส่งเสริมสนับสนุนความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางรัฐประศาสนศาสตร์ตามแนวคิดของนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ คือ Henry (2010) ที่ได้กล่าวว่ากระบวนทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ได้ออกแบบให้ตัวแบบมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในห้วงเวลานั้น

กระบวนทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ได้พัฒนาแบบก้าวกระโดดท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี เพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นของพลเมือง และแนวคิดของ คึกฤทธิ์ ปราโมช (2525) ที่กล่าวว่า พระมหากษัตริย์เป็นผู้กำหนดระบบแห่งสังคม เมื่อทรงมีพระราชปณิธานในอันที่จะทำให้เกิดความเป็นธรรมและความผาสุกในสังคมแล้ว จึงทรงใช้พระราชอำนาจบังคับการให้เป็นไปตามระบบ เพื่อให้สังคมมีความเป็นธรรมและมีความสุข สอดคล้องกับแนวคิดของ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2563) ที่ให้ความหมายของคำว่า ราชประศาสนศาสตร์ คือ สิ่งที่พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ทรงปฏิบัติที่มากกว่าพระราชกรณียกิจ หรือพระราชกุศล ที่ได้บริหารประเทศด้วยพระปรีชาสามารถ พระวิริยะอุตสาหะในรูปแบบราชประชาสมาสัย ราชประศาสนศาสตร์จึงไม่ใช่แค่พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ แต่เป็นการทำโครงการที่อาศัยงบประมาณ ออกมาเป็นรูปแบบโครงการพระราชดำริและมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สะท้อนพระราโชบายราชประศาสนศาสตร์มีทั้งที่เป็นแบบ Top down และ Bottom up เป็นรูปแบบเฉพาะของไทย ซึ่งเกิดขึ้นจากการออกเยี่ยมเยียนประชาชนในภูมิภาคต่าง ๆ ทำให้รู้ว่าปัญหาแต่ละภูมิภาคเป็นอย่างไร จึงทำให้เกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยพระราชกรณียกิจที่ผ่านการคิดอย่างเป็นระบบ เกิดความชอบธรรม ทำให้โครงการต่าง ๆ ราบรื่น ต่อเนื่องเป็นพิเศษ (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 สิงหาคม 2562)

6. สรุป

บริบทของการศึกษาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยมุ่งเน้นศึกษาบทบาทและพระราชกรณียกิจด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ในฐานะนักราชประศาสนศาสตร์ โดยเน้นศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ (1) การศึกษาพระราชกรณียกิจในด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์, (2) หลักการทรงงาน และ (3) ภาวะผู้นำในการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพผ่านเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

พระราชกรณียกิจด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณฯ ทรงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนางานด้านการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไทย พระองค์ทรงก่อตั้งหน่วยงานและโครงการต่าง ๆ เช่น มูลนิธิจุฬาภรณ์ โรงพยาบาลจุฬาภรณ์ และราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ โดยมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาและการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ เพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ทุรกันดาร รวมถึงการนำวิทยาการและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการวินิจฉัยและรักษาโรค เช่น โครงการไซโคลตรอนและเพทสแกนเพื่อการตรวจวินิจฉัยโรคมะเร็ง

หลักการทรงงานและภาวะผู้นำ พระองค์ทรงยึดมั่นหลักการทรงงานที่เน้นการบูรณาการและการมีส่วนร่วม ทรงให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้ในทุกพื้นที่ โดยทรงใช้แนวคิดภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พระองค์ทรงริเริ่มและขับเคลื่อนโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การศึกษาและการแพทย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยทรงปฏิบัติพระกรณียกิจอย่างรอบด้านทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ผลกระทบและคุณูปการต่อสังคม ผลงานของพระองค์ส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าด้านการแพทย์และการพัฒนาสังคมในประเทศไทย โครงการอันเนื่องมาจากพระดำริได้สร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงบริการทางการแพทย์ที่มีคุณภาพและครอบคลุม อีกทั้งยังส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสาขาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำวิทยาศาสตร์มาผนวกกับแนวคิดด้านศิลปะและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรอินทรีย์ ซึ่งนอกจากจะสร้างรายได้ให้ชุมชนแล้วยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ กล่าวได้ว่า ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ทรงมีปณิธานแน่วแน่ที่จะให้ประชาชนชาวไทยได้รับบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขอย่างเท่าเทียมกัน โดยใช้แนวคิดพระราชอำนาจของสถาบันกษัตริย์ไทย แนวคิดตัวแบบนโยบายสาธารณะ แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองกับระบอบประชาธิปไตย แนวคิดเกี่ยวกับราชประศาสนศาสตร์ แนวคิดสุขภาพด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ และแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจอ่อน โดยได้ทรงให้กำเนิดราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ที่พัฒนา ในมิติวิทยาศาสตร์และการแพทย์เพื่อผลิตบุคลากรทางการแพทย์ที่สามารถค้นคว้าวิจัย และการให้บริการด้านการแพทย์ที่ครอบคลุมความจำเป็นและตอบสนองความต้องการการรักษาด้วยวิทยาการ องค์ความรู้ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งเป็นการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันกษัตริย์กับประชาชนให้ผ่านพ้นวิกฤติต่าง ๆ ได้ จากข้อค้นพบของการวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) หน่วยงานภาครัฐควรน้อมนำหลักการและแนวคิดในการทรงงานและภาวะความเป็นผู้นำของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ที่สอดคล้องกับการนำราชประศาสนศาสตร์มากำหนดผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความเชี่ยวชาญ และมีสมรรถนะสูงในการบริหารงาน

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ควรนำมาเป็นต้นแบบในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการบุคลากรทางการแพทย์ของประชาชนในปัจจุบันและในอนาคต

3) หน่วยงานภาครัฐควรมีการพัฒนารูปแบบการทำงาน และแนวทางการปฏิบัติงาน โดยกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน

4) ควรมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่หลักการและแนวคิดในเรื่องของหลักการทรงงานตามแนวทางราชประศาสนศาสตร์ให้กับบุคลากรของภาครัฐเข้าใจและเข้าถึงการปฏิบัติงานที่เน้นการทำงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเสียสละ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเชิงลึกเรื่องของราชประศาสนศาสตร์กับอิทธิพลของสื่อโซเชียลมีเดีย

2) ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาอำนาจละมุน กับความสัมพันธ์ความเข้าใจในหลักราชประศาสนศาสตร์ของกลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่

8. เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพธุรกิจ. (กุมภาพันธ์ 2564). กรมพระศรีสวางควัฒนฯ ทรงเป็นประธานในการประชุมกรรมการบริหารสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ครั้งที่ 1/2564. ค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2564 จาก www.bangkokbiznews.com.

คึกฤทธิ์ ปราโมช. (2525). *ลักษณะไทย เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์. (2564). ประวัติวิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์. ค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2564 จาก https://www.pccms.ac.th/.

สุภางค์ จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรมน ไทยเกษม. (2558). การพัฒนาแบบวัดภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้ประกอบการในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารสมาคมนักวิจัย, 20*(2), 59-61.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2561). *ราชาธิปไตย : ว่าด้วยพระมหากษัตริย์ สถาบันพระมหากษัตริย์ และสังคม-การเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันสร้างสรรค์ปัญญาสาธารณ.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2563). *พระมหากษัตริย์กับความเป็นไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ชาติ วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (11 สิงหาคม 2562). การสื่อสารส่วนบุคคล.

วารสารมูลนิธิจุฬาภรณ์. (กรกฎาคม 2562). องค์ประธานสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ทรงนำนักวิจัยประสบความสำเร็จอีกขั้นจากห้องปฏิบัติการผลิตยาชีววัตถุ “รักษาโรคมะเร็งเต้านม” สู่ “การผลิตระดับโรงงานต้นแบบ”. *ปีที่ 8*, หน้า 6. จาก www.cri.or.th.

Burns, J. M. (1978). *Leadership*. New York: Harper & Row.

Conger, J. A., & Kanungo, R. N. (1987). Toward a behavioral theory of charismatic leadership in organizational settings. *The Academy of Management Review, 12*(4), 637–647.

Greenleaf, R. K. (1977). *Servant Leadership: A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness*. New York: Paulist Press.

Henry, N. (2010). Politics beyond the state: Europe as civilization and as empire. *Comparative European Politics, 8*, 262-280.